

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060106

DOM
2013-01-03
Stockholm

Mål nr
M 6370-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen dom 2012-06-18 i mål nr M 4902-11, se bilaga A

KLAGANDE

O P

MOTPART

Myndighetsnämnden i Valdemarsviks kommun

SAKEN

Strandskyddsdispens för anläggande av brygga på fastigheten X i Valdemarsviks kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1047710

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

O P har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja strandsskyddsdispens för anläggandet av en brygga på fastigheten X enligt tidigare ingivna ritningar och anvisningar. O P har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska företa syn i det aktuella hamnområdet, alternativt återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för företagandet av syn.

Myndighetsnämnden i Valdermarsviks kommun (myndighetsnämnden) har motsatt sig bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN

O P har vidhållit vad som anförts i underinstanserna med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden. Underinstanserna har inte tillräckligt beaktat den påverkan jordbruket har på möjligheten att använda bryggorna i hamnen och på allmänhetens möjligheter att utöva rekreation där. Fastigheten X är en jordbruksfastighet som tillsammans med Y arrenderas för jordbruksändamål. Det aktuella hamnområdet används för tyngre trafik och öns vägnät utgår härifrån. I hamnen angör grundgående transportfärjor som försörjer jordbruket med transport av tyngre jordbruksmaskiner m.m. Att så skulle bli fallet förutsattes redan vid detaljplanens tillkommande. Transportfärjorna behöver ett stort manöverutrymme, särskilt vid starka vindar och hög sjö, vilket medför att allt utrymme runt befintliga bryggor i allt väsentligt är ianspråktaget. Underinstanserna har felaktigt antagit att hans behov av båtplats kan tillgodoses genom befintliga bryggor i hamnen. Detta trots att han tydligt har redogjort för att så inte är fallet. Såvitt avser den brygga som i målet kallas ”48-metersbryggan” är denna i dag endast 20 m lång och tillhör fastigheten Z, som hans egen fastighet XY inte har några fastighetsrättsliga anspråk på. Vid tidpunkten för dispensansökan för ”48-metersbryggan” ägdes fastigheterna Z och X av samma person, men så är inte längre fallet. Underinstanserna har inte tillräckligt beaktat hans enskilda intresse. Det är för honom angeläget att kunna ta sig till och från sin fastighet, som är belägen på en ö. Beaktas ska att hamnen är en brukshamn som aldrig används av allmänheten i rekreationssyfte.

O P har åberopat diverse kartor och skisser över den aktuella småbåtshamnen och närliggande hamnar, till styrkande av att hans behov av brygga inte kan tillgodoses genom befintliga bryggor på X. Han har även givit in två fotografier av de färjor som tidvis lägger till i hamnen.

Myndighetsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet och har då anfört att nämnden inte har något ytterligare att tillföra i ärendet.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn på fastigheten den 21 november 2012.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I det aktuella hamnområdet råder strandskydd, vilket innebär att anordningar som t.ex. bryggor, inte får uppföras men att dispens kan ges från förbudet om det föreligger särskilda skäl. De omständigheter som kan anses utgöra särskilda skäl anges uttömmande i 7 kap. 18 c § och 18 d § miljöbalken. O P har till stöd för sin talan anfört att det föreligger sådana omständigheter som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 1, 3 och 6.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att förhållandena inte är så särpräglade att särskilda skäl för strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 6 miljöbalken kan anses föreligga. Med beaktande av vad som framkommit vid syn i det aktuella hamnområdet kan vidare konstateras att den plats som O Ps dispensansökan avser är allemansrättsligt tillgänglig och således inte ianspråktagen på ett sådant sätt som avses i punkten 1 i samma bestämmelse.

Enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken får som ett särskilt skäl för strandskyddsdispens beaktas att det område som dispensen avser behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. O Ps dispensansökan avser uppförandet av en brygga, en anordning som givetvis måste ligga vid vattnet. Det får också typiskt sett anses vara så att ett normalt utnyttjande av ett bostadshus på en ö utan landförbindelse kräver tillgång till båtplats. Frågan i målet är emellertid om O Ps behov av

båtplats, utan orimliga olägenheter, kan tillgodoses på annat sätt än genom att han anlägger en egen sådan.

Vid en bedömning av om det i fråga om en sådan anläggning som en brygga finns särskilda skäl för att ge strandskyddsdispens räcker det inte att konstatera att en brygga måste ligga vid vattnet. Det måste också göras en prövning av om behovet av en brygga kan tillgodoses på något annat sätt än genom anläggandet av en egen brygga. En avvägning ska vidare ske mellan strandskyddsintresset och i detta fall O Ps intresse av att ta området i anspråk (se prop. 2008/09:119 s. 54). Skälen för att få anlägga och ha en brygga måste därför bedömas mot strandskyddets syften och för att dispens ska kunna beviljas måste det finnas så starka skäl för bryggan att de allmänna intressen som strandskyddet syftar att tillgodose får stå tillbaka för det enskilda intresset av att ha en egen brygga.

Som redan konstaterats innebär befintliga bryggor och övriga anläggningar inte att hamnområdet i sin helhet är ianspråktaget utan den del där O P vill anlägga en egen brygga är allemansrättsligt tillgänglig. I området finns flera bryggor med plats för båtar, bl.a. i form av ett båthus med brygga och två invändiga båtplatser. O P har invänt att han inte kan framställa några fastighetsrättsliga anspråk på att få båtplats vid den s.k. 48-metersbryggan. Han har emellertid inte visat att han inte skulle ha möjlighet att använda sig av en båtplats vid den brygga som hör till fastigheten X, vilken är den fastighet där O Ps fastighet har ett servitut som innebär rätt till att bl.a. ha brygga och angöra båt. Med beaktande av den restriktivitet som gäller vid prövningen av strandskyddsdispens finner Mark- och miljööverdomstolen att O Ps behov av båtplats inte behöver tillgodoses genom att han får anlägga en egen brygga och att det därför, vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, saknas särskilda skäl för att ge strandskyddsdispens med stöd av 7 kap. 18 c § första stycket 3. Det som O P i övrigt anfört föranleder inte någon annan bedömning.

Då Mark- och miljööverdomstolen således funnit att särskilda skäl för strandskyddsdispens inte föreligger ska överklagandet avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Roger Wikström, tekniska rådet Cecilia Undén, hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson, referent, och tf. hovrättsassessorn Helene Åberg Benalal. Domen är enhällig.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Jeanette Björk.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-06-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4902-11

KLAGANDE

O P

MOTPART

Myndighetsnämnden i Valdemarsviks kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Östergötlands läns beslut den 17 november 2011 i ärende nr 505-3379-10, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för anläggning av brygga på fastigheten X,
Valdemarsvik

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Myndighetsnämnden i Valdemarsviks kommun (nämnden) beslutade den 20 maj 2010 att avslå O Ps ansökan om strandskyddsdispens för anläggande av brygga på fastigheten Xi Valdemarsviks kommun. O P överklagade beslutet till länsstyrelsen som avlog överklagandet i beslut den 17 november 2011. O P har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

O P har yrkat att mark- och miljödomstolen, med upphävande av underinstansernas beslut, ska bevilja honom strandskyddsdispens i enlighet med ursprunglig ansökan. Därtill har han yrkat syn på den aktuella platsen. Som skäl för yrkandena har han anfört sammanfattningsvis följande. Särskilda skäl för dispens föreligger enligt 7 kap 18 b § och 7 kap 18 c § 1 st 1, 3 och 6 pp. Nämnden har inte tagit tillräcklig hänsyn till hans enskilda intressen och beslutet innebär en inskränkning som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska upprätthållas. En dispens är förenlig med strandskyddets syfte. Det är felaktigt att hans behov av brygga tillgodoses genom befintliga brygga i hamnen. Platsen där hans brygga planeras ligger inom det område som är detaljplanelagt som småbåtshamn. Vad länsstyrelsen har anfört gällande bryggors hemfridszon och ”kringliggande område” till befintliga bryggor överensstämmer inte med de reella förhållandena för området. Området är öppet för vindar och sjö från både söder och norr vilket gör att angöring vid befintliga bryggor kräver manöverutrymme och marginaler. Jordbrukets prämar kräver vid starka vindar och hög sjö mycket stora manövreringsutrymmen varför det inte är realistiskt att påstå att ”kringliggande område” runt befintliga bryggor inte är ianspråktaget för småbåtshamn. Vad gäller antalet båtplatser måste också hänsyn tas till att vindar och sjö gör att endast angöring med långsida mot bryggorna medges. Länsstyrelsen har inte beaktat Regeringsrättens slutsatser i målet RÅ 1996 ref 44 på ett korrekt sätt. Han äger rätt genom servitut att anlägga en brygga. Den i ärendet aktuella 48-metersbryggan tillhör fastigheten Z och beviljades dispens genom nämndens beslut den 18 februari 2010. Den vid dispensansökningstillfället befintliga bryggan har rivits och ersatts av en ny brygga om 20 meter. ”Vinkeln” har inte färdigställts varför bryggan idag mäter 20 meter. Bryggan

var avsedd att tillgodose jordbrukets behov men har sedan länsstyrelsens handläggning sålts till en privatperson. Pråmarna som försörjer jordbruket kommer dock alltjämt att blockera möjligheten att använda större delen av bryggan i privat syfte. Befintliga bryggplatser i övriga hamnar är ianspråktagna av andra fastighetsägare och kan inte tillgodose hans behov. Detaljplanens utformning och servituten anvisar var och en av fastigheterna till ett av hamnområdena för anläggning av brygga samt sjöbod. Det är opraktiskt att ha brygga i en hamn och sjöbod i en annan. Det finns inget annat sätt att ta sig till X än med båt. Allmänhetens intresse av rekreation i den aktuella hamnen väger inte tyngre än hans intresse av att kunna ta sig till och från sin fastighet.

O Phar ingivit illustrationer för att visa att befintliga bryggor inte kan tillgodose hans behov.

O P har även åberopat vad han anfört i underinstanserna.

Nämnden har bestritt bifall till överklagandet.

DOMSKÄL

I målet tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut. Mark- och miljödomstolen bedömer att målet är tillfredsställande utrett och avslår yrkandet om syn.

Som framgår av länsstyrelsens beslut är fråga om ett detaljplanelagt område där strandskyddet upphävts på vissa delar avsedda för bostäder, kontor, avloppsanläggning och vattenverk. På det område som O P avser att anlägga den aktuella bryggan gäller strandskydd emellertid alltjämt. En dispensansökan för en sådan anordning får prövas på sedvanligt vis, med beaktande av samtliga i målet föreliggande omständigheter.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att fastigheten XY, som ägs av O P, har fyra stycken officialservitut som belastar fastigheten X. Ändamålet med servituten är landstigningsplats, båtplats, brygga respektive sjöbod. Ägaren till fastigheten X är således skyldig att tåla att klaganden nyttjar

landstigningsmöjlighet liksom möjlighet att förtöja sin båt. Ägaren till X kan inte förvägra klaganden båtplats- och landstigningsplats och kräva att denne bygger en egen brygga i detta avseende. O P har således möjlighet att utnyttja den befintliga bryggan för vilken strandskyddsdispens sedan tidigare beviljats i det aktuella området.

Mark- och miljödomstolen anser att 18 c § 1 st 3 p är den enda särskilda grund som skulle kunna aktualiseras i förevarande mål. Emellertid får klaganden, med beaktande av vad som anförts ovan, anses vara tillgodosedd genom den befintliga bryggan. En proportionalitetsavvägning leder inte domstolen till någon annan slutsats. Överklagandet ska därför lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 juli 2012.

Lena Stjernqvist

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit beredningsjuristen Erik Molander.